

для встановлення аналогії за такими криміналістичними ознаками: спосіб їх вчинення, об'єкти нападу, кількість та прикмети осіб, які вчинили злочини, інші параметри. Подібність способів вчинення злочину та приховання слідів в порівнюваних провадженнях дозволяє висунути версію про причетність до розслідуваного злочину однієї і тієї ж організованої злочинної групи. Одночасно ідентичність способів вчинених ними нападів, схожість прийомів злочинців можуть вказувати на стабільність її складу, а також на сталість форм та методів злочинної діяльності - це дає можливість припустити, що на території діє добре організована злочинна група.

У цих випадках істотну роль відіграють найбільш стійкі ознаки, які відображають індивідуальність (неповторність) способу вчинення злочину, за сукупністю яких проглядається так званий «почерк», властивий тій чи іншій організованій групі.

У ряді випадків аналіз викрадених з різних місць подій предметів та цінностей дозволяє виділити з них майже однакові «набори», що складаються, наприклад, з колекцій старовинної зброї, картин, колекцій нумізматики, комп'ютерної техніки, сучасних засобів зв'язку, що дає підстави висунути достовірну версію про те, що всі аналогічні злочини вчинені однієї і тією же організованою групою, інколи за участю молоді чи неповнолітніх.

Таким чином, ефективність розслідування корисливо-насильницької організованої злочинної діяльності залежить від своєчасного об'єднання кримінальних проваджень, які можуть бути вчинені однієї і тією же організованою групою в одне провадження.

Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові): поняття та співвідношення

Пічкуренко С.І., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри оперативно-пошукової роботи та документування ФПФСП НАВС Злагода О.В., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри оперативно-пошукової роботи та документування ФПФСП НАВС

Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії відіграють важливу роль у правоохоронній системі, а саме у попередженні, припиненні та розслідуванні кримінальних правопорушень.

Застосування оперативно-розшукових заходів в Україні покладено на оперативні підрозділи правоохоронних органів та спеціальних служб [1]. Суб'єктами застосування негласних слідчих (розшукові) дій є слідчі підрозділи та за їх дорученням оперативні підрозділи правоохоронних органів та спеціальних служб [2].

При розгляді даного поняття вчені не враховували процесуальну сторону ОРЗ, що підтверджує здійснений нами стислий аналіз їх праць. І це зрозуміло, так як більшість досліджень здійснено до прийняття нового КПК України.

Разом з тим, здобутки вчених слід враховувати для подальших досліджень в цьому напрямку. Тому, стисло розглянемо їх.

Так, Р.С. Белкін розуміє під ОРЗ - дії органів дізнання при здійсненні ОРД, підкреслюючи необхідність відображення у визначенні ОРЗ пошукового характеру та спеціальних засобів їх реалізації, вказуючи на те, що це уможливить чітко відмежувати ці дії як від слідчих дій, так і від інших заходів органів дізнання [3, с. 89]. Д.В. Гребельський стверджував, що ОРЗ мають не процес., а переважно розвідувальний (пошуковий) характер і здійснюються спеціальними засобами [4, с. 72].

Інші вчені розглядають ОРЗ як комплекс не процесуальних заходів, що проводять оперативно-розшуковим апаратом з використанням спеціальних науково-технічних засобів і прийомів, та пропонують розуміти під ними комбіновану серію (систему) взаємопов'язаних дій оперативних працівників з використанням як гласних, так і негласних сил і засобів для вирішення контрозвідувально-тактичного завдання з метою швидкого і повного розкриття злочинів, розшук злочинців й осіб, які зникли безвісті.

На думку А.Ю. Шумілова, ОРЗ - це сукупність окремих оперативно-розшукових дій, об'єднаних метою захисту життя, здоров'я, прав і свобод людини і громадянина, власності, забезпечення безпеки суспільства і держави від злочинних посягань і спрямованих на вирішення завдань ОРД. Вчений також наголошує на трьох головних моментах: а) врегульованість оперативно-розшукових заходів законодавством; б) можливість їх застосування лише уповноваженими особами; в) цільова спрямованість на збирання інформації [5, с.54].

Отже, ОРЗ до недавнього часу в основному було основним засобом інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності, під якими розуміли передбачену законом систему взаємопов'язаних та взаємообумовлених дій, спрямованих на одержання і добування інформації (її джерел), значимої для виявлення, запобігання і розкриття злочинів, розшуку злочинців і осіб, які зникли безвісти, а також вирішення інших оперативно-тактичних завдань у протидії злочинності.

Новим поштовхом до широкого висвітлення цього питання стало прийняття та введення в дію Кримінального процесуального кодексу України в 2012, зокрема глави 21 негласні слідчі (розшукові) дії та внесення відповідних змін до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Тому, ми вважаємо, для однозначного розуміння ОРЗ визначити їх зміст і в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» та узгоджувати їх з відповідними статтями КПК України. Суттєвими ознаками ОРЗ є закріплення їхнього переліку в Законі «Про оперативно-розшукову діяльність» та узгоджений з КПК процесуальний порядок їх застосування.

Отже, на шляху до євроінтеграції України, роль правоохоронних органів у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів займає провідне місце в оперативно-розшуковій та слідчій діяльності. Слід, зробити висновок, що оперативно-розшукові заходи - це заходи які спеціально встановлені та взаємообумовлені Законом України «Про ОРД» і КПК України, що проводяться оперативними підрозділами та спеціальними службами за дорученням слідчих підрозділів, з метою одержання і добування інформації, необхідної для попередження, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, розшуку злочинців і осіб, які зникли безвісти, а також вирішення інших оперативно-розшукових завдань у протидії злочинності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року // ВВР. - 1992. - №22. - Ст. 303 із змінами, внесеними 04.07.2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // ВВР. - 2013 - № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua
3. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики. М.: Норма, 2001.- 379с.
4. Гребельский Д.В. О соотношении криминалистических и оперативно-розыскных характеристик // Криминалистическая характеристика преступлений: Сб. науч. трудов. - М., 1984. - С. 70-73
5. Шумилов А.Ю. Курс основ оперативно-розыскной деятельности: учебник для вузов М.: Издательский дом Шумиловой И И